

З.М. Атаманюк

СВОБОДА

ЯК ФАКТОР
СОЦІОКУЛЬТУРНИХ
ТРАНСФОРМАЦІЙ

СУЧАСНОГО
УКРАЇНСЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА

МОНОГРАФІЯ

ГЕАВЕТНКА
ВІДВЕРНУЧЕ ДІА

З. М. Атаманюк

**СВОБОДА ЯК ФАКТОР
СОЦІОКУЛЬТУРНИХ
ТРАНСФОРМАЦІЙ
СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА**

Монографія

Видавничий дім
«Гельветика»
2020

УДК 316.344.5(477)
А92

Рецензенти:

Халапсис Олексій Владиславович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;

Бойко Анжела Іванівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософських та політичних наук Черкаського державного технологічного університету;

Стовпець Олександр Васильович – доктор філософських наук, доцент кафедри кримінального та адміністративного права Одеського національного морського університету

Науковий редактор:

Борінштейн Євген Русланович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

*Рекомендовано до друку Вченою радою
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)
(протокол № 2 від 24 вересня 2020 року)*

Атаманюк З. М.

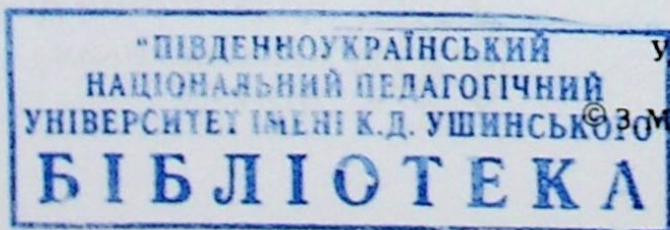
А92 Свобода як фактор соціокультурних трансформацій сучасного українського суспільства : монографія / З. М. Атаманюк – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. – 316 с.

ISBN 978-966-992-372-1

В монографії розглядається свобода як фактор соціокультурних трансформацій сучасного українського суспільства. Обґрунтовано звернення до феномену свободи як соціокультурного імперативу сучасного суспільства. З теоретико-методологічної точки зору звернення до проблеми свободи зумовлено тим, що практично всі попередні підходи до вивчення свободи імпліцитно виходили з домінування розгалуженої системи її обмежень, унормованої та пристосованої до історичних, економічних та інших реалій нашого часу.

Дослідження адресоване фахівцям у галузі соціальної філософії, філософської антропології, аксіології, студентам та аспірантам гуманітарного профілю, а також всім, хто цікавиться проблемами свободи.

ISBN 978-966-992-372-1

УДК 316.344.5(477)

© З. М. Атаманюк, 2020

ПД 10298

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
РОЗДІЛ I. ЛЮДИНА І СВОБОДА	14
1.1. Людина у соціокультурній реальності: ідентичність та толерантність	14
1.2. Свобода як фундаментальна цінність	45
Висновки до I розділу	71
РОЗДІЛ II. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ СВОБОДИ	74
2.1. Свобода: наукове поняття та соціокультурний феномен	74
2.2. Мотив свободи у філософії Григорія Сковороди	104
2.3. Глобалізаційні складові соціокультурної трансформації у напрямі свободи особистості	114
Висновки до II розділу	136
РОЗДІЛ III. ПРОЯВИ СВОБОДИ У ОСВІТЯНСЬКОМУ ПРОЦЕСІ	139
3.1. Вплив соціокультурної трансформації на наукове пізнання у освітрянському процесі: категоричний імператив свободи	139
3.2. Особливості інноваційних механізмів в освіті	155
3.3. Продукування громадянськості особистості: роль і значення освітрянського процесу	169
3.4. Свобода особистості у сучасній українській освіті	182
Висновки до III розділу	199
РОЗДІЛ IV. СОЦІОКУЛЬТУРНІ ТРАНСФОРМАЦІЙНІ РЕАЛІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СВОБОДИ	203
4.1. Економічна свобода особистості у соціокультурній трансформації сучасного суспільства	203
4.2. Культурно-економічне самовизначення людини	212
4.3. Глобальність соціоекономічної кризи через розуміння економічної свободи	228
Висновки до IV розділу	241

РОЗДІЛ V. ДУХОВНІ ЦІННОСТІ І СВОБОДА	
В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ	243
5.1. Цінність свободи як духовно-суспільного феномену (український контекст)	243
5.2. Толерантність у релігійному середовищі в Україні	258
5.3. Соціокультурна трансформація духовних цінностей в сучасному українському суспільстві	268
Висновки до V розділу	277
ПІСЛЯМОВА	280
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	290